

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2009/10:6

Stenografiska
uppteckningar
2009/10:6

Onsdagen den 28 oktober

1 § Europeiska rådet

Statsminister Fredrik Reinfeldt

Information och samråd inför Europeiska rådets möte den 29 och 30 oktober 2009

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Jag förklarar sammanträdet öppnat. Jag hälsar nämndens ledamöter, statsministern, utrikesministern, EU-ministern och deras medarbetare samt er som följer detta utifrån på riksdagens webb-tv eller i SVT välkomna.

Det här är ett ordinarie öppet sammanträde med riksdagens EU-nämnd där vi får information av och sedan samråder med statsministern och regeringen inför det så kallade toppmötet med EU:s stats- och regeringschefer – det vill säga Europeiska rådet – som inleds i morgon.

EU-nämnden är det organ i riksdagen där regeringen förankrar sina positioner inför beslut i EU:s ministerråd och inför alla möten i Europeiska rådet. I morgon börjar det första formella toppmötet under detta svenska ordförandeskap. Det var ett extra informellt möte i september, men nu är det ett möte där det ska antas slutsatser och flera olika ärenden ska behandlas. I fredags samrådde EU-nämnden med EU-ministern om förberedelserna inför toppmötet. Även de olika sakfrågorna på agendan, till exempel klimat- och finansfrågor, har tidigare förankrats i riksdagens EU-nämnd med statsministern, EU-ministern och berörda fackministrar. Information om dessa möten och dokumentation av de möten vi har haft i EU-nämnden går att hitta på riksdagen.se.

EU-nämndens roll är att kontrollera regeringens position och förhandlingsupplägg inför mötet och sedan är det alltid upp till regeringen att förhandla med och försöka komma överens med de andra 26 medlemsländerna. EU:s ordförandeland har dessutom ett särskilt ansvar för att leda mötet och nå fram till beslut och kompromisser. Sedan den 1 juli är det, som bekant, Sverige som har denna ordföranderoll.

Sveriges regering är skyldig att samråda med Sveriges riksdag precis som vanligt inför rådets möten även under svenskt ordförandeskap, men jag nämner ändå detta om ordföranderollen, liksom förra gången vi sågs under svenskt ordförandeskap, eftersom detta är ett speciellt halvår och vi kommer att behöva ta hänsyn till ordförandeskapets roll.

Vårt samråd går till så att vi först hör statsministern redogöra för regeringens förväntningar och upplägg. Därefter får ledamöterna ställa

frågor och framföra synpunkter. Som underlag till detta möte har ledamöterna dels det statsministern framför muntligt, dels förslag till så kallade slutsatser som Europeiska rådet ska ta ställning till. Här i EU-nämnden förhåller vi oss till regeringens positioner i förhållande till dessa och upplägg inför förhandlingarna på mötet. Detta kommer ledamöterna att få ta ställning till, eller om någon skulle vilja så emot, när vi avslutar mötet, och det gör vi senast kl. 14.30.

Anf. 2 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru ordförande och ledamöter av riksdagens EU-nämnd! Europeiska rådet träffas i Bryssel nu på torsdag och fredag. Det är det första ordinarie toppmötet under det svenska ordförandeskapet. Förberedelserna inför detta möte har varit omfattande, men vi vet ändå att vi står inför flera stora utmaningar. Det är utmaningar som Sverige som ordförandeland har att hantera. Det kan ses som en händelse som ser ut som en tanke: Redan när vi tog över den 1 juli efter Tjeckien visste vi att det svenska ordförandeskapet stod inför många utmaningar, och därav vår slogan: ”Vi antar utmaningen.”

På dagordningen står bland annat tre av de främsta utmaningar vi har att hantera denna höst, nämligen förberedelserna inför det internationella klimatmötet i Köpenhamn, den fortsatta hanteringen av finanskrisen och den tilltagande arbetslösheten samt den allt större utmaningen det har visat sig vara att få Lissabonfördraget på plats.

Som framgår av det utkast till slutsatser som nämnden har tagit del av kommer vi denna vecka även att anta den Östersjöstrategi som vi lade grunden för redan i december 2007. Det var då kommissionen på svenskt initiativ fick i uppdrag att utarbeta en regional strategi som bland annat skulle omfatta Östersjöns akuta miljöproblem. Vi kommer vid detta toppmöte också att följa upp diskussioner på föregående möten om flyktingsituationen i Medelhavet och om energifrågor.

Jag avser att lägga upp arbetet så att den inledande sessionen på torsdag eftermiddag ägnas åt klimatfrågan, under middagen behandlas fördragsfrågan medan övriga frågor kommer att diskuteras i samband med slutsatsgenomgången på fredag förmiddag. Jag förutser besvärliga förhandlingar, och jag utesluter inte att mötet drar ut på tiden.

Fru ordförande! Det är av yttersta vikt att EU fortsätter att visa politiskt ledarskap och utgör en pådrivande kraft inför det internationella klimatmötet i Köpenhamn i december. Sveriges roll är att leda och hålla samman EU. Uppgiften vid detta toppmöte är att besluta om ett EU-mandat för slutförhandlingarna i december.

Målet om maximalt två graders global uppvärmning, som FN:s klimatpanel har satt, måste vara ledstjärnan för FN-förhandlingarna. För att nå detta mål måste utsläppen reduceras med 50 procent till 2050 jämfört med utsläppsnivån 1990. De utvecklade länderna måste ta ledningen och reducera sina utsläpp. Deras åtaganden räcker inte längre. Även utvecklingsländerna, framför allt de så kallade tillväxtekonomierna, måste bidra med utsläppsminskningar om vi ska kunna vända den globala uppvärmningen.

En slutlig överenskommelse handlar inte bara om utsläppsreduktion. Vi behöver också enas i frågor som bland annat handlar om anpassning, teknologiöverföring, styrning och finansiering. Med de slutsatser som

man kom överens om i miljørådet i förra veckan har vi kommit en bra bit på väg. Vi har bland annat klargjort EU:s krav på utsläppsreduktioner på medellång och lång sikt, både för utvecklade länder och för utvecklingsländer. Vi har givit vårt stöd för att begränsa utsläpp från internationell flygverksamhet och sjöfart samt tydligt beskrivit EU:s syn på hur man bör bekämpa avskogning i utvecklingsländer.

Europeiska rådets slutsatser reflekterar EU:s inställning på några nyckelområden. Min ambition är till exempel att Europeiska rådet ska ställa sig bakom ett EU-mål för utsläppsminskningar på 80–95 procent för 2050. Den stora utmaningen vid toppmötet blir att försöka nå en gemensam position om hur kampen mot klimatförändringar, utsläppsminskningar och nödvändiga anpassningsåtgärder i u-länderna ska finansieras. Dessa frågor är centrala för att nå en överenskommelse i Köpenhamn.

EU måste visa handlingskraft för att kräva ambitiösa insatser även av andra utvecklade länder och för att förmå mer avancerade u-länder att bidra.

Det finns två utestående svåra frågor inför Europeiska rådet, dels att enas om det finansieringsbehov som finns på medellång sikt för att möta FN:s tvågradersmål, dels hur denna finansieringsbörda ska fördelas internt inom EU. Här finns motstridiga intressen mellan medlemsländerna, vilket riskerar att leda till komplicerade förhandlingar under toppmötet. Svenska ordförandeskapets ambitionsnivå är hög, men frågan om klimatfinansiering är både komplicerad och politiskt känslig. En lång rad medlemsländer vill snarare motta mer resurser än att bidra till att finansiera andras omställning. Det är något som inte minst i dessa dagar av kännbar ekonomisk kris är tydligt. Det återstår att se hur långt vi lyckas komma i att hitta lösningar på dessa frågor på toppmötet.

Fru ordförande! Toppmötet handlar inte bara om svårigheter utan även om framgångar för det svenska ordförandeskapet. Jag räknar med att Europeiska rådet enhälligt kommer att anta den Östersjöstrategi som Sverige har tagit initiativ till och som framgångsrikt förhandlats under hösten. EU:s Östersjöstrategi är ett helt nytt och innovativt verktyg för att möta de utmaningar som utmärker vårt närområde. Det är min förhoppning att EU genom att fokusera på förutsättningar och problem inom ett geografiskt begränsat område ska kunna anpassa sina verktyg till ett regionalt perspektiv. Jag hoppas att detta i Östersjöns fall ska innebära ett steg i riktning mot ett renare hav, ökad integration och konkurrenskraft i regionen som kan tjäna som förebild för hela EU. Det är också ett sätt för EU att komma närmare sina medborgare och deras vardag.

Det är mycket positivt att vi redan vid detta första toppmöte kan föra en av ordförandeskapets viktigaste prioriteringar i hamn på detta sätt.

Fru ordförande! En annan komplicerad fråga som kommer att stå i fokus för diskussionerna är läget i fördragsfrågan. Resan mot ett ikraftträdande av Lissabonfördraget har varit lång, inte olikt en utsträckt tågresa med många stopp. Vi börjar nu närma oss slutstationen, och resenärerna börjar bli smått rastlösa.

Lissabonfördraget kommer att göra EU mer demokratiskt, mer effektivt och mer transparent. Det kommer också att göra EU till en starkare kraft på den internationella scenen. Vi är många som nu vill se detta fördrag på plats.

Som läget är nu har 26 länder slutligt godkänt Lissabonfördraget, men alla 27 måste lämna sina godkännanden innan fördraget kan träda i kraft. Det är en självklarhet att vi måste visa respekt för den nationella processen i varje medlemsland. Det har varit vår utgångspunkt från start, och det gäller fortsatt.

I Tjeckien pågår en prövning i landets författningsdomstol, och det står nu klart att domstolen inte kommer att slutföra sin prövning förrän efter toppmötet. Domstolen ajournerade sig i går vid sitt sammanträde till den 3 november. Samtidigt har Tjeckiens president i ett sent skede rest frågor om EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna, som blir rättsligt bindande genom Lissabonfördraget. Utvecklingen i Tjeckien är bestämmande för när Lissabonfördraget kan träda i kraft.

Det återstår att se om Europeiska rådet är berett att visa förståelse för president Klaus krav att Tjeckien i ett senare skede ska få ansluta sig till ett protokoll till Lissabonfördraget. Det ska vara ett protokoll som ska klargöra rättighetsstadgans förhållande vad gäller Storbritannien och Polen. Detta förutsätter dels att den tjeckiska författningsdomstolen inte reser hinder när den inom kort prövar Lissabonfördraget mot den tjeckiska grundlagen, dels att man från tjeckisk sida visar att man verkligen kommer att godkänna fördraget. Det är en mycket svår ekvation. Ordförandeskapet arbetar fortsatt utifrån målet att Lissabonfördraget kommer att träda i kraft under det svenska ordförandeskapet, alltså före årsskiftet, i enlighet med det mål som Europeiska rådet tidigare har lagt fast.

I övergångsfasen mellan två fördrag uppstår en rad praktiska frågor. Det gäller bland annat tillsättning av ny kommission. Här finns stöd bland medlemsstaterna för att den nya kommissionen ska tillträda under Lissabonfördragets regler, förutsatt att nuvarande kommission behöver stanna kvar endast under en kortare övergångsperiod. Det nya fördraget innebär också att Europeiska rådet ska fatta beslut om ledande befattningshavare i EU, en vald ordförande för Europeiska rådet och en hög representant för utrikes- och säkerhetspolitik.

Det är min bedömning att nomineringar till dessa befattningar kan bli aktuella först då det står klart när Lissabonfördraget kommer att träda i kraft. Den klarheten finns för närvarande inte, och Europeiska rådet kommer därför att behöva återkomma till dessa nomineringar vid ett senare tillfälle i höst.

Det nya fördraget innebär också att en rad frågor av mer teknisk natur behöver förberedas. Det svenska ordförandeskapet har sedan i juli intensivt arbetat med att få de tekniska förberedelserna på plats, bland annat vad gäller formuleringen av en arbetsordning för Europeiska rådet, en revidering av rådets arbetsordning, dialog med Europaparlamentet om hur pågående lagstiftningsfrågor ska hanteras med mera. Merparten av detta förberedande arbete är nu klart inför ett ikraftträdande av Lissabonfördraget före årsskiftet.

Jag vill särskilt uppmärksamma det arbete som bedrivits för att lägga fast grunderna för det som ska bli EU:s utrikestjänst. Tanken är att samordna funktioner och uppgifter som i dag finns på olika håll i kommissionen och rådets sekretariat till en gemensam utrikestjänst. Vi har nått fram till en principöverenskommelse mellan medlemsstaterna som jag bedömer att Europeiska rådet kan ställa sig bakom. Den bygger på en effektivare användning av de resurser som redan finns i EU och som

skapar förutsättningar för en mer sammanhållen och starkare utrikespolitisk linje.

Sammanfattningsvis kan jag konstatera att det svenska ordförandeskapet är i färd med att få på plats de nödvändiga förberedelserna för att Lissabonfördraget ska träda i kraft och att vi är nära en avslutning på samtliga medlemsstaters ratificeringsprocesser.

Fru ordförande! Det finns tecken på att den ekonomiska och finansiella krisen har börjat plana ut och att en viss återhämtning kan skönjas. Det finns dock inga skäl att blåsa faran över eller att tro att allt nu vänder till det bättre. Mycket hårt arbete kvarstår. Läget är emellertid fortsatt instabilt, inte minst på arbetsmarknaden. Det gäller nu att agera varsamt och med fokus på unionens långsiktiga utmaningar. Vi vill betona vikten av en aktiv arbetsmarknadspolitik som minskar utanförskapet och förbereder Europa för den demografiska utmaningen. Vi måste också börja förbereda en återgång till stabila offentliga finanser när tiden bedöms mogen. Om dessa frågor har finansministrarna enats vid sitt möte förra veckan, och denna enighet förväntar jag mig kommer att bekräftas av Europeiska rådet.

Europeiska rådet kommer även att uppmärksamma den överenskomelse finansministrarna träffade om arbetet med att stärka den finansiella tillsynen. Det är en högt prioriterad fråga för ordförandeskapet. Uppgårelsen på Ekofin om makrofinansiell tillsyn var en stor framgång. Arbetet går nu vidare i hög takt med målet att nå enighet också om mikrofinansiell tillsyn på toppmötet i december.

Vi vet att den kris vi ser är global. Den kräver därför globala svar. Och om EU förmås att enas bakom tydliga gemensamma regler och en tydlig gemensam tillsyn av finansmarknaderna tar vi ett viktigt steg framåt. Upprättandet av en tillsynsmyndighet på europeisk nivå skickar en oerhört viktig signal till allmänheten och till EU:s alla skattebetalare.

Om vi når fram i dessa delar löser vi inte finanskrisen och alla dess konsekvenser, men vi når fram i att få till stånd det gemensamma agerande som behövs för att vi ska närma oss en lösning. Det är en lösning som innebär att liknande kriser inte uppkommer igen, som innebär att vi kan ägna än större kraft åt att bekämpa den arbetslöshet som växer i hela Europa. Vikten av detta kan naturligtvis inte nog betonas.

Fru ordförande! Europeiska rådet ska vidare följa upp diskussionerna från junimötet om åtgärder för att hantera flyktingströmmarna i Medelhavsområdet. Som framgår av slutsatstexten har vissa kortsiktiga åtgärder vidtagits. Till exempel har ett europeiskt asylkontor inrättats. Dialog pågår med bland andra Turkiet och Libyen om samarbete för att komma till rätta med situationen.

Ytterligare ansträngningar krävs emellertid för att uppnå en långsiktig och övergripande asyl- och migrationspolitik inom EU. Detta är något ordförandeskapet kommer att behandla mer utförligt i det så kallade Stockholmsprogrammet som vi avser att anta i december.

Slutligen väntas Europeiska rådet ge sitt stöd till den plan för förstärkt EU-engagemang i Afghanistan och Pakistan som utrikesministrarna antog tidigare i veckan. I och med planen blir EU en mer samordnad och starkare aktör i regionen. Vikten av att den förestående andra omgången av presidentvalet i Afghanistan går rätt till kommer att betonas.

2009/10:6

28 oktober

Det är också angeläget att uppmärksamma det försämrade säkerhetsläget i Pakistan och uttrycka beredskap att bistå den drabbade befolkningen.

Fru ordförande! Som ni märker står vi inför ett komplicerat möte med en del svåra och komplexa frågor på dagordningen. Det svenska ordförandeskapets ambition är trots detta att slutföra nödvändiga förberedelser för att Lissabonfördraget ska kunna träda i kraft samt att anta ett omfattande och ambitiöst mandat inför klimattoppmötet i Köpenhamn.

Därtill förväntar jag mig att kunna notera vissa framsteg i arbetet med att ta oss ur den ekonomiska och finansiella krisen och att bättre hantera flyktingströmmarna i Medelhavsregionen.

Sist men inte minst är jag glad att kunna konstatera att Europeiska rådet kommer att anta en Östersjöstrategi och ge stöd till EU:s plan för förstärkt engagemang i Afghanistan och Pakistan.

Fru ordförande! Härmed är jag beredd att svara på frågor från nämnden.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Vi gör som vi brukar, nämligen ger ordet till partierna i storleksordning i mån av tid och med utrymme för oppositionen, förstås. Jag hoppas att det kan bli två frågerundor, men det beror på hur långa inläggen är. Ju kortare, desto fler.

Anf. 4 SUSANNE EBERSTEIN (s):

Jag tackar statsministern för redogörelsen. Vi har hört statsministern säga efter ett tidigare toppmöte: Som jag ser det sprack bonusbubblan i kväll.

Det har gått en tid sedan dess. Är det ett problem för statsministern att svenska banker inte har hörsammat kraven att avstå från bonusersättningar efter den diskussion som varit både i Sverige och på EU-nivå? Kommer det att hända något på detta toppmöte? Människors förtroende för bankerna är fortfarande mycket lågt, bland annat just på grund av bonusarna.

Jag undrar fortfarande, för detta har jag frågat tidigare, när statsministern kommer att involvera oss i oppositionen i fråga om en svensk kommissionär och rekryteringen av denna. När ska vi få veta vilka kompetenser personen som regeringen söker bör ha och vad som är de mest betydelsefulla meriterna för att komma i fråga som kommissionär?

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:

Jag står närmast i tur som moderat representant. Även jag tänkte ta upp ekonomin. Det finns många frågor på dagordningen, men vi har ganska många ledamöter runt bordet också. Jag tänkte titta närmare på frågan om exitstrategier. Det handlar på ren svenska om vägar ur bidragsberoende, fast för länder och industrier. Det är viktigt att EU kommer fram till strategier för att komma ur krisen på bästa möjliga sätt.

EU-nämnden kom sent i går kväll hem från en studieresa till Madrid där vi bekantade oss med det kommande spanska ordförandeskapet. De delar vårt intresse för att stärka EU:s konkurrenskraft, komma starkare ur krisen och möjliggöra fler jobb och ökad tillväxt efter detta.

Det blir ännu mer aktuellt en dag som denna när kinesiska intressen sägs lägga bud på Volvo. Då påminns vi om att det är starka ekono-

mier i andra regioner av världen som utmanar Europa och där vi måste vara mycket starka.

Hur kan ordförandeskapet och regeringen hålla emot mot det starka tryck på bidrag som ändå tyvärr finns och har funnits under krisen från andra regeringar och andra länder och öka insikten hos kollegerna om vikten av att Europa reser sig starkare ur krisen?

2009/10:6

28 oktober

Anf. 6 STAFFAN DANIELSSON (c):

Jag tackar statsministern för en god genomgång. Utmaningarna för det svenska ordförandeskapet är väldiga: klimat, finanskris och så vidare.

Min första fråga handlar om fördraget där tåget har kommit till vägs ände. Det är illa att någon har dragit i nödbromsen som inte har rätt att dra i handbromsen eftersom Tjeckiens regering och parlament har godkänt fördraget. Att över huvud taget förhandla med presidenten känns tveksamt, men jag förstår att det måste lösas. Jag hoppas dock att det blir en balanserad lösning så att EU inte öppnar för ytterligare oordning här och i framtida förhandlingar om detta blir praxis. Det är en fråga om hur nuläget är, helt enkelt.

Min andra fråga gäller Afghanistan. Sista punkten poängterar vikten av att EU ökar sina insatser i Afghanistan, inte minst på det civila området, och stärker regeringen, armén och polisen. Morgonens fruktansvärda bombdåd där FN-anställda som jobbar för att bygga upp landet mördades, vilket jag förstår att talibanrörelsen har tagit på sig, visar hur allvarlig situationen är och hur dramatiskt det är att skapa fred när motståndaren inte väjer för något utan är helt hänsynslös.

Jag skulle vilja att statsministern som ordförande för EU bedömer punkt 38, som är mycket viktig, i skenet av den kamp som pågår i Afghanistan och där EU tillsammans med FN står för att garantera fred och säkerhet för denna plågade befolkning.

Anf. 7 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru ordförande! Min referens till bonusbubblan gällde det extrainsatta toppmötet före G20-mötet i Pittsburgh. Där fanns en oro för huruvida vi skulle kunna etablera en samsyn genom EU-27 på behovet av restriktioner när det gäller ersättningar för ledande befattningshavare i den finansiella sektorn. Skälet till det var att det inte omedelbart var så att alla medlemsländer höll med om att det var något bra eller framkomligt. Det lyckades vi dock få på plats.

Jag vill dock påpeka att det aldrig har handlat om att totalt avstå. Det finns nog inga dokument där jag nämner den ingången. Det har handlat om restriktioner som gäller att man inte ska kunna få ut bonusar under förlustår, att det ska tas tydliga beslut innan bonusar utbetalas och att bonusarna gärna får rymmas under individuella taksystem där man sätter en begränsning på dem och andel av total ersättning eller möjligen kopplar dem till företagets förtjänst eller omsättning.

Överenskommelsen riktades just mot det bubbelfenomen som annars uppträder på bonussidan, det vill säga att för stort risktagande belönas samtidigt som notan skickas till skattebetalare när det går snett. Det ville vi undanröja risk för i framtiden.

Det var ett sorts mandat till mig som EU-ordförande att framföra detta på mötet i Pittsburgh när G20 var samlat. Då fanns det i sin tur en

oro för att det inte skulle gå att nå en global överenskommelse om detta. Glädjande nog noterar man att det i G20:s slutsatser, för den som orkar läsa alla punkterna, finns ungefär samma typ av begränsningar som jag har nämnt.

Det har aldrig handlat om att helt avstå utan om att införa restriktioner som vi koordinerat är överens om och dessutom uppmanar den finansiella sektorn att redan nu införa och leva efter. För den händelse det inte sker kommer det att följa regleringsprövningar i respektive medlemsland på det sätt som vi koordinerade bland annat garantisystemet förra hösten. Det är inte det enda svaret mot finanskrisen men en viktig del av det. Jag ser det som en framgång, och det var det jag försökte uttrycka.

När det gäller läget för en kommande svensk kommissionär är det, vilket framgick av mitt anförande, i dag inte möjligt att öppna någon form av konsultation när det gäller de ledande befattningshavarna inskrivna i Lissabonfördraget och per definition inte heller en kommande kommission där bakom. Vi får helt enkelt återkomma till den frågan.

Exitstrategier ska förstås i ljuset av att när finanskrisen drabbade världen och Europa blev det på mycket kort tid ett bortfall av efterfrågan i vår ekonomi, inte minst av exportprodukter. Det finns en risk att den typen av tappad efterfrågan leder till omfattande skadeverkningar i ekonomin, kanske i mindre utsträckning i länder som de skandinaviska som har större automatiska stabilisatorer. Övriga Europa har också sådana, fast i mindre grad, och i USA finns de knappt. Därför har vi fått hantera detta med lite olika typer av finanspolitiska stimulanser.

När lågkonjunktur följer på finanskris tar man fram den typ av investeringar som är mer riktiga att göra för att överbrygga en svår tid. Det syns bland annat i att det byggs på vägar, järnvägar och infrastruktur över snart sagt hela landet. Det är ett av flera svar som regeringen har givit.

Den samlade effekten av vad vi gjort budgetmässigt, att Riksbanken sänkt räntan till nära nog noll på mycket kort tid och att den svenska kronan under denna process blivit försvagad, innebär en omfattande stimulans av svensk ekonomi som ska ses i ljuset av svårigheterna i en finanskris. Så fort ekonomin börjar återhämta sig är det inte långsiktigt hälsosamt och hållbart att ha kvar den typ av mycket kraftig stimulans av en ekonomi som i grunden återspeglar att vi befinner oss i djupet av en lågkonjunktur. Det är detta exitstrategierna handlar om, alltså att gå ur dessa mycket tilltagna stimulanser av Europas ekonomier i ett läge där återhämtningen börjar komma.

Det gäller dock att inte dra tillbaka för snabbt så att återhämtningen inte orkar i sig självt men samtidigt inte hålla kvar för länge, för då kommer vi att få överhettning, återkomst av inflation och räntor som stiger. Detta brottas man nu med över hela Europa.

Eftersom nämnden har varit i Spanien ska det påpekas att vi inte är på samma startpunkt över hela Europa. Vi har väldigt olika skick på våra offentliga finanser. I en del fall talar vi om tvåsiffriga underskottstal. Då är det särskilt angeläget att tala om exitstrategier så att vi inte ska få beskrivning av ekonomier i fritt fall.

I en del andra fall, framför allt i de skandinaviska länderna, har vi bättre ordning på våra offentliga finanser. Det har bland annat grundlagts att regeringen här, vilket är ovanligt i det läge som Europa befinner sig i,

i sin höstbudget har lagt fram ytterligare stimulanser motsvarande 1 procent av bnp, givet att vi har det utrymme som många andra saknar.

Det är viktigt, som nämndens ordförande påpekat, att detta också görs på ett sätt så att det möter strukturella behov i ekonomin. Vi har en åldrande befolkning och vi har investeringsbehov vad gäller forskning, utbildning och infrastruktur. Det är den typen av insatser vi ska ha snarare än att försöka skicka in subventioner i icke livskraftiga företag eller hålla banker på fallrepet under armarna. Det är många som har gått snett och som har ödslat många skattepengar på subventioner det gångna året. Här i Sverige har regeringen varit noga med att inte skicka notan till skattebetalarna utan försöka inrikta sitt stöd på det som är strukturellt riktigt. Det tror jag har bidragit till att vi har bättre ordning på våra offentliga finanser än många andra.

När det gäller Afghanistan kan jag bara inskräpa betydelsen av att diskutera civila komponenter i vår närvaro i Afghanistan. Det ska vara civila komponenter som stöder den allt överordnade ambitionen att få ett afghanskt ägarskap på den egna utvecklingen. Det är ett land med brist på mycket och med en svår historia i form av konflikter och brist på demokratiska institutioner. Det ska man kanske komma ihåg när man nu diskuterar möjligheten att genomföra en andra valomgång i val av president i ett land som inte har haft den möjligheten tidigare och där det har varit ett uttalat mål från extremister att hålla rösträtt borta, inte minst från kvinnor.

Det är viktigt att få det afghanska ägarskapet på plats. Vi tror att det kommer att kräva förstärkta civila komponenter som att utbilda poliser och säkerställa att man har statsförvaltning som inte är korrupt, som fungerar och som står upp mot medborgarnas förväntningar. Det är några exempel. Vi har även andra typer av mer långsiktiga insatser som handlar om att ge grund för utbildning och den typ av utvecklingsinsatser som också leder mot ökat eget ägarskap.

Vi har varit väldigt pådrivande från svensk sida för detta och välkomnar att det har kunnat gå att samla EU till denna samsyn. I de diskussioner som finns världen över i dag är det precis den frågan många ställer: Hur ska vi hantera det svåra afghanska läget och säkerställa att det inte bara blir en diskussion om militära insatser och militära förluster? Det handlar om att bygga något som är långsiktigt och som bygger på deras egen förmåga att bära utvecklingen framåt.

Som sades finns det en samsyn inom EU kring detta. Det har vi all anledning att välkomna.

Anf. 8 ORDFÖRANDEN:

Då ska jag ge ordet till vice ordföranden för en kort följdfråga. Det gör vi oftast inte, men nu gör vi det.

Anf. 9 SUSANNE EBERSTEIN (s):

Med det svar som statsministern gav när det gäller bonusregler undrar jag om statsministern menar att SE-banken och Swedbank lever upp till det receptet och motsvarar det förhållningssätt som statsministern menade fanns.

2009/10:6

28 oktober

Jag kan inte låta bli att fundera över en ny kommissionär. Ska det arbetet inte påbörjas förrän samma dag som fördraget är i hamn? Det kan väl ändå inte vara möjligt.

Anf. 10 KARIN GRANBOM ELLISON (fp):

Fru ordförande! Jag vill tacka statsministern och regeringen för ett engagerat ledarskap i klimatfrågan. Vi är många som har mycket stora förhoppningar på Köpenhamnskonferensen. Jag skulle vilja ställa en fråga om skogen och den del som den är i klimatarbetet.

Varje år försvinner det skog, inte minst tropisk regnskog, på en yta som motsvarar ungefär Englands. Det är otroligt problematiskt, då skogen spelar en mycket viktig roll som koldioxidfångare också eftersom en stor del av den biologiska mångfalden finns där.

Jag känner till att statsministern har deltagit vid ett möte i New York just om avskogning och att statsministern har haft besök av den brasilianske presidenten. Då förmodar jag att frågan om avskogning var med på dagordningen.

Jag vill nu fråga statsministern hur han kommer att driva på för att frågan om avskogning och hållbart skogsbruk i den fattiga delen av världen ska finnas med i klimatförhandlingarna.

I slutsatserna till Europeiska rådet står det att det ska skapas drivkrafter för en minskad avskogning i utvecklingsländerna. Jag vill fråga vad detta konkret betyder.

Anf. 11 HOLGER GUSTAFSSON (kd):

Fru ordförande! Jag vill tacka statsministern för föredragningen. Jag vill som representant för medborgarna ställa en fråga kring bonusarna som är viktiga för många. Jag ska ge mitt perspektiv på det.

Det är helt uppenbart att regeringen har varit framgångsrik när det gäller de finansiella makrofrågorna. Min fråga gäller mikrodelen av det hela, det vill säga de skadliga bonusarna till banktjänstemännen, inte alla men de skadliga.

De anses skadliga därför att de har bidragit i någon mån – hur mycket kan ingen säga – till hela finanskrisen. Därtill har miljoner människor hamnat i arbetslöshet och miljoner andra människor i världen svälter och hungrar på grund av finanskrisen.

Utrikesutskottet var i Washington för ett par veckor sedan. Då fick vi helt klart för oss att bankkrisen håller på att stabiliseras. Nu rullar hjulen i gång igen.

Jag kan försäkra att det finns många i USA och inom EU som nu sitter och snickrar på nya bonussystem som lika säkert som de gamla kan leda till en ny finanskris. Som skattebetalare har vi fått nog.

Min fråga är: Vad kan EU och Sverige som ordförandeland göra ytterligare på det här mötet mot de skadliga bonusarna? Det är en medborgarfråga. Det är många som skickar med oss detta. Därför ställer jag frågan till statsministern.

Anf. 12 TORBJÖRN BJÖRLUND (v):

Många frågor är ställda, och svaren har varit bra på en del håll. Men jag har en följdfråga egentligen. Det handlar om Afghanistan som Staffan Danielsson var inne på. Jag tycker att svaret var lite luddigt där.

Hur ser det ut kontra USA? Vilken linje ska vi driva mot USA som enligt uppgifter kommer att skicka in fler soldater och öka sin militära insats? Det är ett misstag, tycker jag i alla fall, att göra det. Man bör i stället gå in med humanitära insatser och växla över till den biten.

Hur är beredskapen för det ökade antalet flyktingar som kommer från den delen av världen? Hur ska EU agera utifrån det?

Anf. 13 PER BOLUND (mp):

Fru ordförande! Jag liksom många andra stockholmare noterade de 18 ton brunkol som statsministern hade fått utanför sitt kontor i morse. Det var ett tydligt tecken på den hårda kritik som har kommit från miljö-rörelsen mot regeringens och EU:s klimatpolitik. Det har också kommit hård kritik mot de förslag som har kommit från EU inför klimatmötet i Köpenhamn.

Från Miljöpartiets sida kan jag säga att vi i mycket delar den kritiken. Vi är väldigt oroliga inför förhandlingarna i Köpenhamn. Vi noterar att om EU:s förslag som de ser ut nu går igenom utan ändringar når vi inte målet om högst två grader Celsius som statsministern har ställt sig bakom. Vi noterar också att med det finansieringsförslag som har kommit fram så här långt fransäger sig EU sitt ansvar och knuffar över ansvaret för klimatfrågan på fattiga länder.

Jag vill mot bakgrund av det fråga hur statsministern bedömer möjligheten att nå ett hållbart och tillräckligt långtgående avtal i Köpenhamn med bindande mål för minskade utsläpp med de inspel som EU kommer att komma med.

Anf. 14 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru ordförande! Jag har inte haft möjlighet att gå igenom exakt hur bonussystemen är utformade och på vilka nivåer de ligger när det gäller svenska banker. Men syftet är, som jag nämnde, att uppmana den finansiella sektorn att efterleva de på G20-mötet överenskomna ramarna för ersättningssystem och att förbereda en koordinerad implementering av dessa regelverk. Vi får naturligtvis följa en sådan analys.

Ett skäl till att det har varit viktigt att ta fram detta är att många har reagerat och tycker sig se en återkomst av beteenden som vi såg före finanskrisen. Inte sällan i ett finansiellt system med banker kan man åstadkomma vinst baserad på att man har staten eller olika garantisystem i ryggen. Med detta kan man få upp större vinster som man ånyo grundlägger utbetalningar av olika ersättningar och bonusar på.

Man kan då onekligen fråga sig vad bedriften har varit. Det som skapat lugn och trygghet är statliga garantier av olika slag. Det visar behovet av att diskutera vad ersättningarna egentligen reflekterar. Är det personliga prestationer? Eller är det bara det faktum att man av andra och mer vittgående skadeskäl har valt att skapa garantisystem för det finansiella systemet av det enkla skälet att när det inte fungerar får vi arbetslöshet och vittgående problem i samhället?

Jag har inte den färdiga analysen helt enkelt. Men det är viktigt att inskräpa att det har varit en framgångsrik politisk process i en värld där det aldrig tidigare har varit möjligt att på det här sättet koordinera begränsningar och regleringar som berör det finansiella systemet. Det tycker jag trots allt att vi ska notera.

Det har varit en under en ganska kort tid framförhandlad grund i flera steg för hur vi ska bemöta denna situation, kanske inte för att för alltid bli av med den men för att ha bättre motståndskraft när det kan tänkas återkomma.

Får jag till Holger Gustafsson koppla på att det inte bara handlar om ersättningssystem. Den gamla synen på en bank var att det var en institution höjd över varje form av tvivel och alltid solid. Sedan har vi lärt oss att det inte stämmer. Det finns stora behov av genomlysning och kontroll för att skapa långsiktig stabilitet i den finansiella sektorn.

Det är något vi har hyllat i Sverige: Mer transparens, mer öppenhet, mer finanstillsyn. Vi får nu med oss andra delar av världen där man mer har värt sig mot detta. Så det går i den riktning vi själva anträdde inte minst efter våra egna kriser på 90-talet.

Jag tror att det är minst lika viktiga delar. Man måste kunna genomlysna hur de här systemen ser ut. Det blir också en grund för att bedöma om det verkligen är prestationer man belönar eller om det bara är bristande konkurrens och olika former av stödsystem som möjliggör de höga ersättningarna.

Det kommer att skapa konsumenttryck, och det kommer att skapa en mediegranskning av ett slag som säkert också kommer att vara en faktor när det gäller att hämma det alltför stora risktagande som vi har sett exempel på.

Vi har sagt några gånger att vi inte kan trola bort den mänskliga girigheten. Det tror jag inte att vi kan klara av. Men vi kan lägga gramma på detta, och vi kan få bättre kunskaper om hur det ser ut. Kan vi åstadkomma det har vi faktiskt lärt något av den här krisen.

Det har åtminstone varit möjligt politiskt att komma överens i högre utsträckning än vad som har varit möjligt tidigare.

När det gäller den svenska kommissionären är det absolut min uppfattning att det är för tidigt att inleda någon form av konsultationer kring detta, givet att vi inte kan öppna konsultationerna om de ledande befattningshavarna. Varför spelar det då roll? Jo, det ska bland annat inrättas en hög representant för utrikesfrågor, som jag nämnde i mitt anförande. Denna höge representant är tänkt att vara vice ordförande i kommissionen.

Det fungerar så för den nyligen omvalde kommissionspresidenten Barroso att han måste få den personen först. Det går inte att besätta resten av kommissionen med mindre än att man vet vem den höge representanten är, för den ska ju komma från ett land. Det ska vara en kommissionär. Det kommer att återspegla vem som på det sättet har fått en tung kommissionärspost givet vad andra därefter kan få. Alltså väntar hela Europa på att Sverige ska öppna konsultationerna, och Sverige väntar på att Václav Klaus ska skriva under och att författningsdomstolen ska bli färdig.

Man kan föra diskussioner om vilken typ av portfölj det handlar om. Då bör man minnas och det förstärks av Lissabonfördraget att kommissionssammansättningen bestäms av kommissionspresidenten. Det är Barroso som kommer att sätta samman denna kommission, naturligtvis efter diskussioner med regeringscheferna. Men det är sist och slutligen han som har att formera den. Det är han väldigt mån om att betona naturligt-

vis, eftersom det är en del av det inflytande denna självständiga institution har att han har den möjligheten.

Om nämnden vill höra mig säga att Sverige ska ha en så betydelsefull kommissionär som möjligt är jag beredd att säga det. Det säger alla mina kolleger också i hela Europa. När vi närmar oss och när vi har öppnat för konsultationer kan vi föra en diskussion både om innehåll och om person, men det är för tidigt ännu. Jag ber därför att få återkomma när vi väl är i ett läge där vi har passerat de hinder jag har angivit.

När det gäller skogen delar jag helt uppfattningen att det är en väldigt väsentlig del av en kommande klimatöverenskommelse. Man nämnde just Brasilien. Vi hade diskussioner om precis detta. Brasilien står för 5 procent av de globala emissionerna av växthusgaser. Det är alltså ett mycket betydelsefullt utsläppsland.

Merparten av detta är kopplat till avskogningsfenomenet. Det är otroligt viktigt att det görs investeringar och förs en politik så att detta stoppas upp. Man har själv inrättat en särskild Amazonasfond. Man har särskilda insatser. Man har mycket långtgående egna ambitioner redan till 2020 om hur man ska få stopp på avskogning och genomföra återplantering.

Ett annat viktigt land är Indonesien. Vi har också en hel del afrikanska länder som kan fungera som kolsänken genom att helt enkelt odla upp skog, något som vi har intressanta exempel på. Vi förde diskussioner om detta på de utvecklingsdagar vi hade i Stockholm, bland annat med Liberias president.

Jag håller helt med om att det är en betydelsefull del, och det var det vi diskuterade i New York. Vad är det då vi försöker att göra? Det är att få fram tydliga planer nationellt för att stödja återskogning eller att stoppa avskogning och att efterfråga om det i vissa fall behövs finansiellt stöd som en del av de finansiella åtaganden vi kommer att diskutera. Det är tanken. Jag ser det som en av flera huvudkomponenter i ett kommande Köpenhamnsavtal.

När det gäller Torbjörn Björlunds fråga vill jag återigen inskräpa den delning som finns i ansvarstagandet när det gäller insatserna i Afghanistan mellan den särskilda operationen Enduring Freedom som är den amerikanskledda delen och den FN-mandaterade ISAF-ansträngning som Sverige är närvarande inom. Det är riktigt att den amerikanske befälhavaren har begärt förstärkning – jag tror det är motsvarande 40 000 man – för att fullfölja de militära operationer som pågår i Afghanistan. Den pakistanska reguljära armén genomför också sådana på den pakistanska sidan.

Det beror på att det finns en lång rad extremister, element vars syfte är att kullkasta den process som vi nu har i Afghanistan, som skyr demokrati, som ogillar mänskliga rättigheter, som inte vill se flickor gå i skola eller kvinnor som har rösträtt. Deras syfte är att slänga ut allihop och återställa en talibanregim som kommer att föra Afghanistan långt tillbaka i utvecklingen. Det är tyvärr inte möjligt att komma överens med dem vid ett förhandlingsbord. De ser sig själva som krigare med militära syften. För detta finns som sagt militär personal på plats.

Nu inskräpte jag betydelsen av att inte stanna vid detta, utan att EU samlas kring en civil ansats, en civil del av det som behöver växa ut för att möjliggöra den typ av utveckling som bygger på afghanskt ägarskap.

2009/10:6

28 oktober

Det är också svaret till de många som undrar vad det långsiktiga målet med vår närvaro är. Det är att vi trots allt inte ska vara närvarande i ett läge där man klara mycket av utvecklingen själv. Samtidigt ska ärligt sägas att vi bedömer att det kommer att ta tid innan detta är på plats.

Jag är ganska övertygad om att president Obama själv skulle nämna även den här typen av betydelsefulla insatser vid sidan av de militära ambitionerna – jag har åtminstone hört honom säga detta – som grund för utvecklingen av den amerikanska politiken i Afghanistan.

Till sist till Miljöpartiet: Jag har vid flera tillfällen angivit att grundproblemet just nu i förhandlingarna är att reduktionsåtagandena är otillräckliga för att vi ska klara tvågradersmålet. Det beror inte på att Sverige inte anstränger sig. Vi har ett 40-procentigt nationellt reduktionsmål, som vida överstiger till och med vår andel av vad som skulle vara inom ramen om EU gick upp till ett 30-procentigt gemensamt reduktionsåtagande. På motsvarande sätt finns det ett par andra länder som tagit på sig stora åtaganden.

Nej, världens stora problem just nu är att vi har otillräckliga åtaganden från USA och att vi inte har den typen av åtaganden verifierade från de snabbt växande utsläppsländerna – Kina, Brasilien, Sydafrika, Indonesien, Mexiko, Indien. Det går snabbt att summera att de står för över hälften av utsläppen, och det går inte att klara tvågradersmålet och den globala klimatutmaningen med mindre än att vi får tydligare åtaganden från dessa länder.

Jag framför vid möten med ledare att vi inte kan passera dessa länder med mindre än att vi får åtaganden, och i den delen kan vi i så fall vara lika kritiska. Men det hela måste till slut bygga på att de gör åtaganden och att de kommer till ett förhandlingsbord och ingår en överenskommelse med oss andra.

Vi har varit beredda att diskutera finansieringsåtaganden till stöd för detta. Jag noterade att Per Bolund menar att det är för lite. Det är en synpunkt. Den synpunkt jag får från många andra runt om i Europa är att vi lovar för mycket – bara så att vi har klart för oss hur positionerna ser ut. Det baserar man på att man tycker att det är märkligt att vi först ska göra stora egna reduktionsåtaganden och sedan ge stora resurser till länder som egentligen bedöms ha ganska stora egna möjligheter att finansiera åtagandena. Nu talar jag alltså inte om de absolut fattigaste delarna av världen utan om länder som Brasilien och Kina, för att nämna ett par.

Vi har hela tiden velat betona att det finns absolut en grupp av mycket utsatta och fattiga länder som inte ens kan beskrivas som att de nämnvärt bidrar till uppvärmningsfenomenet därför att de har små utsläpp. De lever redan nu med konsekvenserna av klimatförändringarna – små önationer, många afrikanska länder, karibiska övärlden. Där talar vi om särskilda fonder till stöd för dessa länder när det gäller anpassningsåtgärder. Det har varit en svensk ståndpunkt att det är viktigt att försöka få med detta när vi väl kommer till Köpenhamn. Men även om jag tror på detta vet jag att det inte är lösningen på tvågradersmålet, och det är inte lösningen på behovet av reduktionsåtaganden. Då talar vi om de rikaste länderna och den lilla gruppen snabbväxande ekonomier som gemensamt är de som kan svara mot tvågradersmålet. Det är där lösningen måste ligga. Det finns en lång rad av dessa länder som inte tar på sig åtaganden.

Anf. 15 MONICA GREEN (s):

Jag börjar precis där vi slutade, nämligen Köpenhamnstoppmötet och finansieringsbehovet. Som statsministern nämnde finns det ett behov på medellång sikt, och så finns det motstridiga uppfattningar – så uppfattade jag det i inledningen. Jag skulle vilja veta lite mer om det. Statsministern nämnde de särskilda fonderna, men det räcker inte. Vad händer om man inte kan komma överens på Köpenhamnsrådet? Blir det då ingenting alls?

Anf. 16 MARGARETA CEDERFELT (m):

Jag vill fråga statsministern angående Östersjöstrategin, som är oerhört viktig för oss alla som lever här uppe i norr. Vad jag förstår har den tillkommit på svenskt initiativ. Sverige har också drivit frågan mycket framgångsrikt. Den har varit uppe vid ett flertal tillfällen för behandling i ministerrådet och också på Nordiska rådet, vars möte pågår just nu.

Är detta verkligen på pass förberett att det finns en stor möjlighet att få igenom Östersjöstrategin på det sätt som det beskrivs i de handlingar som vi har fått? På vilket sätt kommer statsministern att agera för att Östersjöstrategin ska bli realitet och inte glöms bort när ordförandeskapet flyttas vidare till andra länder som ligger längre bort och har sina nära frågor som är oerhört angelägna?

Jag hoppas kunna få svar.

Anf. 17 STAFFAN DANIELSSON (c):

Jag vill återkomma till klimatmötet i Köpenhamn, som ju är oerhört viktigt och där Sverige verkligen driver på. Men läget är komplicerat, som statsministern har sagt.

Punkt 15 i slutsatserna inför toppmötet säger att EU-länderna ska jobba för globala överenskommelser och att man begränsar utsläppen baserat både på bruttonationalprodukt och på vilka utsläpp länderna har och att vikten vad gäller utsläppen i länder ska öka över tiden. Det är mycket bra och riktigt. Men bekymret är, som redan sagts, att Polen och åtta andra länder betonar bruttonationalprodukten, ekonomin, som variabel och inte emissionen, vilket är på kontrakurs mot punkten som det står nu.

Vi står alla i Sverige bakom statsministern i det här arbetet. Det är komplicerat, och jag noterar att det är utsatt ett möte precis före Köpenhamnstoppmötet. Man kan hoppas att vi får en lösning då, men det är bra ju längre man kommer redan nu.

Min fråga är om statsministern kan säga något om stämningarna när han nu åker till detta toppmöte och vilka möjligheterna är att komma fram. Det här känns väldigt problematiskt.

Anf. 18 HELENA BARGHOLTZ (fp):

Jag vill haka på det som Staffan Danielsson tog upp. Det kommer en tid också efter Köpenhamnsrådet. Hur kommer man att följa upp och kontrollera de överenskommelser och avtal som man förhoppningsvis

kommer att sluta? Man sluter ju avtal regeringar emellan. Vi vet att det hela tiden händer saker när det gäller regeringar; det kommer nya regeringar. Kommer framtida regeringar att kunna känna sig bundna av avtalen? Hur arbetar man vidare med att se till att det verkligen blir någonting av avtalen?

Anf. 19 HOLGER GUSTAFSSON (kd):

Ordförande! Jag vill lyfta fram ett etiskt dilemma mellan ökad fattigdom och klimatproblemen. Vi har kunnat konstatera att inför klimatmötet i Köpenhamn i december ska kostnaderna för åtgärder mot klimatproblemen fördelas både inom EU och mellan rika och fattiga länder.

Fattigdomen i världen har på grund av finanskrisen ökat med över hundra miljoner människor de två senaste åren. Det finns stor risk att de rika ländernas biståndspengar kommer att öronmärkas för klimatsatser i fattiga länder i stället för att gå till mat och överlevnad för svältande. Hur resonerar man i Europeiska unionen kring detta dilemma? Är det uppe på bordet? Hur ser man på detta?

Anf. 20 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru ordförande! Som Monica Green påpekar nämns i punkt 12 nivån om 100 miljarder euro för medellång sikt. Det är ett försök att sätta en siffra på ett åtagande som bedöms att behövas för både reduktionsåtaganden och anpassningsåtgärder; det är en blandning av privata insatser och offentliga medel. Detta är förmodligen i stor utsträckning kopplat till hur utsläppshandeln kommer att användas och utvecklas.

Det ska även sägas att det är ett försök att fixera en global siffra för de mest utvecklade länderna, det vill säga att det ur detta ska komma en EU-andel. Det kräver naturligtvis att andra rika länder, kanske främst USA, också går in och tar på sig en del av detta ansvar.

Som Per Bolund påpekar har några av de fattigaste länderna i världen sagt att det borde vara 400 miljarder. Det kan man naturligtvis tycka, men sist och slutligen ska det trots allt betalas och utkvitteras av några skattebetalare. Vi har bedömt att det är en orealistisk nivå att göra så kraftiga åtaganden. Det måste, menar vi, tydligt länkas ihop med att klimatåtgärder verkligen vidtas.

Vi har velat ställa krav på att det hela ska leda till klimatinsatser. Vi har erfarenhet av att det finns korruptionsproblem i delar av världen. Det ska inte heta att man ska rädda klimatet och att pengarna sedan används till något helt annat. Dessa förhandlingar är mycket svåra eftersom det handlar om alla sådana typer av aspekter. EU är den som fört fram en siffra i en, vill jag säga, i övrigt rätt ovillig värld när det gäller att nämna siffror, åtminstone om man är på den sida som förutsätts betala. Det gör vi delvis för att kunna trycka på USA.

Jag ska på måndag, efter vårt toppmöte torsdag och fredag, åka till Washington för att leda EU:s toppmöte med USA och Barack Obama. Vi har ännu inte fått några ingångar från USA när det gäller den här typen av belopp. Det kommer naturligtvis att vara viktigt även i kontakterna med länder som Japan och Australien, för att nämna några.

Monica Green frågar vad som händer utan detta. Vi tror att det helt enkelt är en nödvändig del för att få ihop ett avtal. En del av de länder som har stora utsläpp kommer nämligen att hävda att de saknar egna

resurser för att göra sådana investeringar att reduktionerna faktiskt kommer på plats. Därför tror vi att detta är en viktig del.

Jag vill påpeka att det inte var möjligt att på Ekofinmötet mellan finansministrarna enas om beloppet. Vi har alltså ännu så länge inte EU-enighet om 100-miljardernivån. Vi kunde skriva in den i toppmötes slutsatsen inför G20-mötet bara genom att referera till att kommissionen hade föreslagit detta belopp. Jag har fortfarande inget medlemsländerstöd för den nivån. När länderna nu ska ta på sig åtagandet försöker det svenska ordförandeskapet få igenom nivån.

Det är därför jag nämner att det nu är många som tycker att det kanske är för mycket eller att man snarare bör diskutera hur man inom EU säkerställer att en del länder slipper sin andel eller får mer resurser. Då tänker de sig att rikare delar av EU, till exempel Sverige, ska betala mer och att andra delar av EU, ofta i östra Europa, ska betala mindre eller till och med få pengar från oss.

Det är just detta diskussionen handlar om. Vi är måna om att den inte blir helt avvikande från den internationella diskussionen. Det handlar om att nu hålla ihop. Det är därför jag som svar på frågan vad som är ordförandeskapets roll säger: Det är att hålla ihop EU-27. Vi har en lång rad länder med mycket stora ekonomiska problem, inte minst i östra Europa. De säger till oss: Vi har inte några som helst möjligheter att finansiera någonting. Just nu lever vi under IMF-program med lånade pengar. Hur kan ni tro att vi ska kunna betala någonting?

Det är så diskussionerna går. Därför blir frågan alltid, om någon annan ska betala, vem det är och hur det ska se ut. Men ja, jag hoppas få detta på plats. Det är därför vi har skrivit in det i slutsatserna. När jag inte talar med EU-nämnden för jag ingående samtal med kolleger som jag försöker övertyga om betydelsen av att vi har den nämnda typen av resurser för att kunna få klimatavtalet på plats. Men det är långa diskussioner, vilket beror på att de inte hela tiden applåderar.

När det gäller Östersjöstrategin är det min uppfattning att vi nu får igenom den. Det finns en inskriven uppföljning beträffande Östersjöstrategin som vi tycker är viktig.

Det nämndes just att det är andra länder som kommer att inneha ordförandeskapet, men man har tydligt skrivit in att uppföljningen ska ske 2011. Då innehar Polen ordförandeskapet. Vi har pratat med polackerna om detta, och de känner mycket starkt för det. Det kommer att bli ett bra uppföljningstillfälle. Kommissionen kommer att ha en årlig uppföljning, och det kommer att inrättas en särskild high level group som också ska följa att Östersjöstrategin i sina praktiska delar kommer på plats. Jag hoppas att detta ska bli ett verkningsfullt verktyg. Det möter mycket av våra ambitioner på miljösidan när det gäller vattnets kvalitet och när det gäller rörlighet, handel och utbyte runt Östersjön.

Sedan var det Staffan Danielssons fråga. Då är vi tillbaka vid frågan om finansieringsåtaganden. Det är helt riktigt att det har ansetts att i den rikare delen av världen ska dessa bygga på två parametrar, antingen bnp-tyngd eller utsläppsansvar. Ju mer klimatriktigt detta blir, desto mer bör det lägga tyngre börda på utsläppen, det vill säga mer tynger den som släpper ut mycket. Det blir ett sätt att påskynda att man minskar sina utsläpp. Men många försöker föra detta i motsatt riktning och säga att det ska ha så lite som möjligt att göra med utsläppsnivåer och i stället vara

helt baserat på bnp. Det blir i princip så att mest betalar i så fall länder som är rika men har relativt låga utsläpp – man skulle kunna säga Sverige, som är nästan själva definitionen av att ligga i den ytterkanten. Det finns ytterligare ett par länder. Det finns nu ett väldigt tryck på att föra oss i den riktningen.

Vi försöker argumentera emot, och de säger att det är ett självintresse – men inte bara. Återigen är detta en Europadel av ett globalt åtagande. De länder som driver frågan om att det ska vara mest bnp-baserat och så små utsläpp som möjligt får liten förändring för egen del om det blir mer och mer bnp-baserat – märkligt nog. Däremot skickar man en allt större och växande nota till de länder som har kommit längre i sina klimatåtaganden givet hur det ser ut globalt. Det är lite svårt att förstå varför det ska vara en europeisk ståndpunkt. Vi vill snarare ha trycket på att utsläpp ska spela roll eftersom vår ambition är att utsläppen ska minska i världen. Det är en genuin och svår konflikt som vi har med flera medlemsländer. Det är en av de diskussioner som just nu pågår och som bland annat inte var möjlig att lösa mellan finansministrarna.

Jag tror att jag är tydlig med hur det svenska ordförandeskapsmandatet möjligen ser ut, men jag vill bekantgöra att precis så går diskussionerna. Jag sade i min inledning att vi gärna vill se att vi har ett fullt och färdigt mandat nu, inklusive dessa frågor, men alldeles enkelt kommer det inte att vara.

Sedan var det tiden efter Köpenhamnsmötet. Möjligen svarade jag inte heller där på Per Bolunds fråga. Vi har vid flera tillfällen varnat för att den FN-ledda förhandlingsprocessen har gått för långsamt och att det inte sker tydliga framryckningar i förhandlingsprocessen. De flesta är nu överens om att den tidpunkt har passerat där det är möjligt att föra förhandlingarna i hamn i enlighet med hur det var tänkt – om man med det menar att man ska ha ett totalt globalt färdigt avtal som är legalt bindande världen över.

Varför är då inte detta möjligt? Det beror på att den europeiska synen, som vi har fattat beslut om, att ha legalt bindande krav på medellång sikt som man sedan följer upp, vill stora delar av världen inte acceptera. Man vill inte ha internationella avtal som binder dem legalt till vissa utsläppsreduktioner. I stället hänvisar man ofta till egna målformuleringar. Se på det kinesiska exemplet.

Kina vill jobba med sina egna mått som de baserar först på hur energiintensiv deras tillväxt är. Hu Jintao berättade i FN att han tänker förändra detta till att möjligen ha emissionstäthet som utgångspunkt. Ni kan föreställa er hur komplicerat det är att göra dessa beräkningar, men det är naturligtvis i grunden ett sätt att säga att kineserna är inställda på att försöka minska sina utsläpp som andel av sin tillväxt. Men de har inte accepterat att sätta ett tak eftersom de då upplever indirekt att vi sätter ett tak för deras tillväxt. Det är så kineserna resonerar. Alltså är de inte beredda att ingå ett avtal där någon utifrån lägger en bindande verkan på dem.

Med USA har vi problemet att de ännu inte fått igenom i senaten sitt eget förslag för det nationella reduktionsmål som de har tänkt sig. Det har gått igenom i representanthuset, men det kräver 60 röster i senaten. Det bedöms just nu vara svårt att få ihop, och dessutom blir det med en tidsförskjutning.

Då kan vi sitta här och säga att det är bara att fatta beslut – men det är det alltså inte. De har sina beslutssystem – ibland är det inte ens demokratier vi talar om. De håller inte med. De accepterar inte våra utgångspunkter. Då försöker vi tala om en sorts mätbarhet mellan åtaganden som kan se annorlunda ut och som vi kan jämföra. Så försöker vi föra diskussionen. Hur ska vi mäta, verifiera och jämföra våra åtaganden så att vi hamnar på reduktioner som totalt sett klarar tvågradersmålet?

Lars Løkke Rasmussen nämnde här i riksdagen att det danska ordförandeskapets utgångspunkt är att det runt detta förmodligen måste slutas en politiskt bindande överenskommelse som klargör vilken typ av åtaganden som behövs och som rimligen också får länder att lova att göra det, fast med lite olika utgångspunkter och med lite olika mått. Hur kan man sedan vara säker på att den följs? Det skulle man även kunna säga om Kyotoavtalet. Det har följts av en hel del länder. Sverige överträffar sina reduktionsmål, och en hel del länder har gått i motsatt riktning och har större utsläpp fast de borde ha minskat sina utsläpp. Det är redan i dag ett problem. Det kräver naturligtvis ett politiskt ledarskap att man lovar och sedan sätter in åtgärder som ställer om ekonomin och minskar utsläppen. Det är därför vi hela tiden talar till det globala ansvarstagandet. Vi måste acceptera att det finns en på vetenskap grundad syn att vi har en global uppvärmning för vilket alla bär ansvar. Då måste alla vara en del av lösningen. Vi måste komma bort från detta, som jag känner världen över, att alla tror att de kommer undan, att de ska få pengar och att de inte ska behöva fullgöra några åtaganden.

Ibland kan jag säga att ju mer vi ropar att vi ska betala och ta på oss ansvaret här i Sverige, desto mer göder vi dem som säger att de inte tänker ta ansvar. De tycker det är perfekt. Det är någon annan som ska betala och ta ansvar. De behöver inte göra någonting. Det gör att länder som, återigen, rimligen har stora förutsättningar givet sin utvecklingsnivå att fullgöra åtaganden nu gömmer sig bakom påståenden om att de är fattiga och inte har några möjligheter att agera. Det kommer att vara kärnan i svårigheterna, och precis som Helena Bargholtz antyder kommer det att vara en efterhantering av Köpenhamnsmötet som säkert kommer att pågå länge. Så var det också med Kyotomötet. Man satt i flera år och diskuterade hur man legalt och med olika styrmedel skulle få avtalet på plats i efterhand.

Låt mig koppla till Holger Gustafssons fråga. Millennium development goals och biståndsåtaganden diskuteras. Vi brukar påpeka att det finns en FN-nivå på 0,7 procent av bruttonationalinkomsten för utvecklade rika länder som väldigt få når, och det skulle betyda mycket om åtaganden restes upp till den nivån. Sverige ingår i den mycket avvikande lilla krets av tre fyra länder som använder 1 procent av bni för biståndsinsatser.

Nu säger utvecklingsländer att det ska vara additionellt, att det ska läggas till tidigare insatser. Det kan man tycka. Men det bör också reflektera det faktum att vi återigen inte är på samma startpunkt. Vi har inte ens i de rika länderna samma utgångspunkt. I en hel del fall har man mycket låga åtaganden på 0,2–0,3 procent av bruttonationalinkomsten på dagens insatser. Då har man, som sagt, ännu inte ”committat” sig när det gäller den typen av insatser.

Svaret är att dessa diskussioner absolut förs. Via arbetet i Gunilla Carlssons kommission har vi också lärt oss att detta hänger ihop, det vill säga hur utvecklingsbistånd möter klimatfrågans utmaningar hänger i vår värld i hög utsträckning ihop. Man kan inte föra utvecklingspolitiken utan att tänka in klimateffekterna. Då måste man också förhålla sig till resursåtaganden på det sätt som beskrevs.

Anf. 21 TORBJÖRN BJÖRLUND (v):

Jag fick inte något riktigt bra svar på flyktingfrågan. Det kommer troligtvis att bli ett eskalerande våld i Afghanistan. Finns det en diskussion om högre beredskap och fler humanitära insatser på plats även i Europa? Flyktingströmmarna kommer kanske att öka. Vilken beredskap finns, och hur jobbar man för att möta detta?

Anf. 22 PER BOLUND (mp):

Fru ordförande! Jag förvånas lite grann av statsministerns tolkning av klimatfinansieringen, det vill säga att ökad klimatfinansiering skulle göra det svårare att nå ett avtal i Köpenhamn eftersom andra skulle dra sig tillbaka och inte vilja ta på sig sina uppgifter. Det är tvärt emot alla bedömningar jag har hört. En av nyckelfrågorna i Köpenhamn är att se till att det finns avtal om klimatfinansiering och att det finns tillräckliga resurser för att finansiera åtgärder i fattigare länder.

Det är också viktigt att se att det framgår i klimatkonventionen, basen för alla klimatförhandlingar, basen för Kyotoavtalet och basen för det Köpenhamnsavtal vi alla hoppas på, som också har skrivits under av nästan alla världens länder, inklusive Sverige, att klimatfinansiering ska ske utöver biståndsinsatser som görs för fattigdomsbekämpning. Additivaliteten handlar inte om tyckande, utan det är ett krav som står inskrivet i klimatkonventionen.

På grund av att finansieringsfrågan är en sådan nyckelfråga i Köpenhamnsavtalet, enligt de flesta bedömare, oroas vi av att det är så pass svaga skrivningar och att finansministrarna inte kommer överens i frågan. Jag skulle därför vilja fråga statsministern vilka alternativ som nu står till buds. Hur går diskussionen inom EU-kretsen? En viktig fråga som har lyfts fram är att hitta alternativa finansieringsmetoder som inte går över statsbudgeten, till exempel att ta ut en skatt på flygbränsle och på bunkerolja i internationell flyg- och sjöfart. Det skulle innebära både minskade utsläpp från de sektorerna och samtidigt en finansieringsmekanism för klimatinsatser i syd. Hur ser statsministern på den möjligheten?

Anf. 23 MARYAM YAZDANFAR (s):

Ordförande! Min fråga rör arbetslösheten. Arbetslöshetssiffrorna ökar ännu. Många frivilligorganisationer vittnar om en ny sorts fattigdom där vanliga löntagare också här i Sverige uppsöker till exempel kyrkan eller andra frivilligorganisationer för att få mat. När det gäller ungdomsarbetslösheten placerar sig Sverige fortfarande på den föga smickrande förstaplatsen i statistiken i EU.

Statsministern nämnde att han ämnade ta upp detta i slutet av toppmötet. Vad tänker statsministern säga, och vad förväntar han sig att få ut av de vackra talen?

Anf. 24 SOFIA ARKELSTEN (m):

Jag vill naturligtvis fråga om klimatet.

Det råder inget tvivel om att det blir besvärliga förhandlingar. Vi har starkt förtroende för det svenska ordförandeskapet och ledarskapet. Vi ser den pågående globala positioneringen, och vi ser att det finns en europeisk gren. Olika länder vill visa sig som fattiga för att få del av stöd. Det är en ganska oroande utveckling.

Vi hade förmånen att i förra veckan få diskutera med EU-ministern den enorma debatt som döljer sig bakom den lilla hakparentesen ”internal burden sharing” under punkt 15. Det är sorgligt att finansministrarna inte kunde komma överens under Ekofin och att Tyskland och Polen valde att inte haverera men krångla lite. Jag är glad att det har varit en öppen diskussion här, och jag inser att det är svårt att spekulera. Kommer siffran att gå igenom? Jag förstår att man tror det eftersom den står här.

Jag vill även snabbt kommentera att vi hade förmånen att åka till Madrid med EU-nämnden, och där kunde vi se vilken skillnad det är på hur man ser på klimatfrågan. I Spanien är det en fråga som uppmärksammas av politiker och väldigt lite av opinionen. Här ser vi att det är en stor fråga i opinionen. Per Bolund tog upp de olika lobbygrupperna, önskelistor och en vilja att mycket ska uppnås. Det är höga förväntningar.

Därför är det bra att vi är tydliga med var ansvaret ligger i Sverige, inom EU, i USA, i de snabbväxande ekonomierna och i de fattiga länderna. Jag tycker inte att det har varit tillräckligt tydligt i debatten utan man har buntat ihop allt till en enda finansieringsfråga.

Jag är också stolt och glad över att man tar med ansvaret för att göra de förmögenhetsöverföringar som det ändå är fråga om och ta med perspektivet med mänskliga rättigheter. Det ska inte okritiskt vara så att korrupta diktaturer i fattiga länder göds.

Det viktigaste just nu är att landa i en siffra och hur stödet ser ut.

Anf. 25 ORDFÖRANDEN:

Jag bryter lite mot reglerna och tar mig friheten att ställa en följdfråga. En sak de inte hade på Ekofinmötet, som det ju refereras till mycket här, var en tysk finansminister. Sedan dess har det förhandlats färdigt och fram en hel tysk regering. Jag skulle vilja haka på de frågor som kommit från flera håll i dag om hur spelbar EU-kretsen är på statsministermötet jämfört med på finansministermötet. Var det kanske så att Tyskland passade lite eftersom regeringsförhandlingar pågick?

Anf. 26 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Per Bolunds fråga hänger ihop med detta. Jag försökte bara redogöra för hur stämningarna ser ut i Europa och världen. Jag gjorde klart att vi ser finansiering som en bärande del av överenskommelsen. Vill man förstå hur frågan utvecklar sig måste man också lyssna in vad som sker i Europa, Asien, Afrika och USA. Vi kan inte föra en isolerad diskussion i Sverige som att det inte var påverkande eller hade med saker och ting att göra. Det vi försöker nå är en global överenskommelse, ett globalt åtagande.

Sverige står för 0,2 procent av de totala växthusgasutsläppen; övriga världen står för 99,8 procent. Det måste till ett globalt svar. Jag har för-

sökt redogöra för hur svårt detta är, givet att det hos många odlas uppfattningar att man inte vill ta på sig tydliga åtaganden. Man har inte heller varit särskilt villig att vara en del av att finansiera utan vill hellre ta emot resurser av andra.

Det vi försöker åstadkomma är ett EU-beslut som nämner en siffra och säger: Vi ska ta vår del av ansvaret.

Jag vill påpeka att om vi gör detta är vi först i den rika delen av världen att över huvud taget ta på oss ett sådant åtagande. Det finns ingen annan där ute som säger sig vara villig att göra detta.

Vi har sett en del länder som har ökat sina egna reduktionsåtaganden, och jag har välkomnat detta. Australien fick ett maktskifte och anslöt sig till Kyotofördraget. Det var viktigt; det är en av världens verkliga fossilbränsleekonomier, om man får uttrycka det så, som nu möjligen ställer om. Japan fick ett maktskifte. Man har ännu inte riktigt fått allt på plats men har lovat 25 procents reduktion. Man är dock fortfarande inte någon del av det globala finansiella systemet och stödet. USA har fått ett maktskifte och sagt sig vilja göra reduktioner – representanthuset men inte senaten – men inte på nivå med vad EU eller FN-systemet kräver att den mest utvecklade delen av världen ska göra. Det ges dock inget finansiellt stöd, inget löfte.

I den världen är EU först och ensamt om att tala om siffror. När vi gör det räcker en stor del av EU-länderna upp handen och säger att de vill ha ett mindre åtagande än vad de misstänker blir deras del av ansvaret. De vill ha inre omfördelning. Då kan man sitta här i Sverige och undra vad de gör och varför de inte säger mer pengar. Det blir dock frikopplat från det som just nu pågår. Mitt svar är att vi driver på allt vi orkar. Det är därför jag har skrivit in det här.

Får vi kvar denna siffra? Jag vet inte. En lång rad länder kräver egna prislappar och löften om minskade egna åtaganden för att gå med på dessa belopp. I EU-27 fungerar det så att det någon slipper ta någon annan på sig. Det var så med bördefördelningen med 20 procent, för en del sade att vi måste våga ta på oss mer. Då försökte jag påpeka att det är en solidarisk bördefördelning mellan 27 länder. Det någon tar på sig minskar bördan hos någon annan; vi gör inte totalt sett mer. Det är samma sak här. Det är en EU-fördelning som ska diskuteras, därav hakparentesen. Det är ett belopp som ska betalas i Europa, som ska fördelas mellan 27 länder. Många vill ha mindre andel än vad de förutser blir deras.

Är det i denna miljö möjligt att föreslå skatter av olika slag? Det bedömer jag som inte möjligt av det skälet att många länder politiskt säger att det helt omöjligt. Det kan man ha åsikter om. Jag har gjort reklam för svensk CO₂-skatt världen över och har noterat att man i Frankrike tänker införa detta. Det diskuteras i en del andra länder, men ofta säger man att det är helt omöjligt.

Jag är ganska övertygad om att den internationella finansieringen i hög utsträckning kommer att kopplas till utsläppshandeln som i Europa är i den andra fasen. Vi är återigen de enda som har det. Det pratas om det i Australien, men det föll i en votering i senaten. I USA ligger det i det lagstiftningsförslag som inte går igenom i senaten. Man säger kanske från 2013. Det finns inte i Japan. Utan detta på plats kommer inte stora

finansiella flöden att kunna styras via utsläppshandeln. Jag menar att man måste tappa på resurser för att klara klimatomställningen.

2009/10:6
28 oktober

Det är bra att Europa leder, för det gör vi verkligen. Vi är bara väldigt ensamma. Det återspeglar att det inte är det opinionstryck som det borde vara, precis som någon nämnde med Spanien. Jag träffade en mycket frustrerad Al Gore, som jag har träffat vid ett flertal tillfällen. Han konstaterade fortsatt detta när det gäller USA. Det finns absolut inget politiskt tryck i klimatfrågan där. Han var, som sagt, mycket frustrerad över detta. Det folkliga trycket behövs. Obama är förmodligen den ena extrema ytterkanten i USA för att han vill göra saker. De flesta andra vill inte höra talas om åtgärder och skjuter ifrån sig varje tanke på det, och det är den miljö han befinner sig i. Jag kan prata länge om detta som ni märker; jag ber om ursäkt.

När det gäller ungdomsarbetslösheten ska man notera att vi har ändrat hur ungdomsarbetslöshet mäts i Sverige. Man mäter olika i Europa, och man får olika siffror beroende på hur man mäter. I Sverige räcker det att en ung människa söker jobb en timme i veckan och samtidigt är heltidsstuderande för att räknas som arbetslös. I Holland måste man söka åtta timmar. Då får man, hör och häpna, mycket lägre ungdomsarbetslöshet. Det är nämligen oändligt stor skillnad mellan dem som söker en timme och dem som söker åtta timmar.

En del tycker att det är förvirrande att många heltidsstuderande, som knappast ser sig själva som arbetslösa, ändå beskrivs som ungdomsarbetslösa. Med detta vill jag bara påpeka att vi, som i alla sammanhang, ska vara försiktiga med siffror och framför allt vara beredda att diskutera vad de återspeglar.

Det som också utmärker Sverige är att vi har större rörlighet bland unga människor mellan utbildning, arbetsmarknad och arbetslöshet än i andra länder. Det gör att Sverige ligger nästan bäst till när det gäller långvarig ungdomsarbetslöshet, vilket ska ses i kontrast till detta.

Diskuterar vi detta? Ja, i den bemärkelsen att vi har finanskrishantering och våra finanspolitiska stimulanser, som jag nämnde i ett tidigare inlägg. Utformningen av dem och att de är inriktade på stöd till arbetsmarknaden diskuteras mycket. Det gäller både vad vi gör nationellt och hur vi vårdar den inre marknaden som är tänkt att vara en motor för gränsoverskridande rörlighet som enligt vår mening ger jobb. Det finns absolut levande diskussioner kopplat till detta.

Jag låter Carl ta över när det gäller den ytterligare delen om Afghanistan.

Anf. 27 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Jag kan vara ganska kort på den punkten. Vad gäller flyktingar i Afghanistan är problemet snarare det motsatta. Det finns fortfarande rätt många afghanska flyktingar från den gamla sovjetiska tiden och talibantiden i flyktingläger i Iran och Pakistan. Det har skett en icke oväsentlig återflyttning, men det finns fortfarande en hel del kvar. Vi ser dock inga tendenser till flyktingar från Afghanistan.

Vad gäller att hjälpa till med internflyktingar har vi däremot varit mycket engagerade i Pakistan. I samband med att talibaner, om vi använder uttrycket lite oförsiktigt, tog över Swatdalen tidigare i år gick de pakistanska säkerhetsstyrkorna in och återtog det. I det sammanhanget

blev det cirka en miljon internflyktingar. Då hjälpte vi och det internationella samfundet, koordinerat av FN, till med att ta hand om dem under en period och med återflyttningen, vilken i allt väsentligt har lyckats.

Nu pågår motsvarande säkerhetsoperation i Södra Waziristan för att skydda Pakistan mot det terroristiska hotet. Vi har sagt att om det uppkommer flyktingsituationer där ska FN, EU och Sverige ställa upp och hjälpa till på samma som vi gjorde tidigare i år när det gällde Malakanddistriktet och internflyktingarna där.

Något afghanskt flyktingproblem ser jag dock inte.

Anf. 28 ORDFÖRANDEN:

Vi hinner med två korta frågor till.

Anf. 29 SUSANNE EBERSTEIN (s):

Enligt rykten vill Tjeckiens president ha undantag. Det kommer hela tiden nya förslag om undantag, och han filar nu på sina. Kan vikten av att få fördraget på plats medföra att det kommer att medges nya undantag? Kommer statsministern att kunna stoppa en sådan diskussion så att Tjeckiens president inte får sin vilja fram?

Jag måste säga att det är synd att arbetslösheten bara tycks vara något slags statistisk exercis för statsministern.

Statsministern svarade inte på Monica Greens fråga om vad som händer om finansieringen inte blir klar inför Köpenhamnsmötet. Finns det någon beredskap för det?

Anf. 30 PER BOLUND (mp):

Fru ordförande! Statsministern hade ett långt och intressant svar på min tidigare fråga. Jag tackar för den information vi fick. Jag märker dock att vi tyvärr inte riktigt har samma världsbild när det gäller upptakten inför Köpenhamn. Statsministern lägger stor vikt vid att EU är ledande i att föreslå minskningsåtgärder och mål för minskade utsläpp och även när det gäller finansieringsdelarna.

De fattigaste länderna, G77, har de gått in med ett betydligt skarpare förslag i förhandlingarna än vad EU har gjort. Man har föreslagit att i-länderna ska minska med 40 procent. De fattiga länderna har tagit på sig minskningar på mellan 15 och 30 procent.

Jag hoppas att EU i de kommande förhandlingarna genom ett handslag kan försöka skapa en allians med de fattigaste länderna för att sätta ökad press på till exempel USA så att man där tar ytterligare steg.

Det kan alltså diskuteras om EU är den ledande kraften eller om det faktiskt finns andra som har varit beredda att gå ännu längre.

Den intressanta frågan är inte om man är bäst utan om man är tillräckligt bra. Anser statsministern att det förslag som EU i nuläget kommer att gå in med är tillräckligt bra för att vi ska kunna hålla klimatförändringen under två grader, som är det mål som vetenskapen anser nödvändigt?

Anf. 31 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru ordförande! Václav Klaus har i ett sent skede begärt ett undantag som ska utformas så att Tjeckien ska skrivas ut ur rättighetsstadgan som

är kopplad till Lissabonfördraget. Det har tidigare under processen medgivits Storbritannien och Polen att få göra detta. När Tjeckiens president framförde detta sade jag att det var fel budskap vid fel tillfälle eftersom vi ligger sent i processen och har en parlamentarisk och också senatsbaserad ratifikation i Tjeckien.

En fullständig ratifikation i Tjeckien är dock inte möjlig utan att Václav Klaus skriver under, och detta är hans villkor. Han har ingen brådska och vill se detta på plats. Vi undrade om det var möjligt att framföra detta om det bara var Tjeckiens president som framförde det. Då tog Tjeckiens regering upp frågan och sade att man också förde fram kravet som hade formulerats av Tjeckiens president om att skrivas ut ur rättighetsstadgan.

Sverige har att diskutera med övriga 25 medlemsländer hur man ser på detta och att förbereda det om det är möjligt att få på plats ett utträde ur rättighetsstadgan. Det är det vi arbetar med.

Mitt skäl för att göra det är att jag har fått i uppgift av Europeiska rådet att se till att få Lissabonfördraget på plats. Det kräver full ratifikation av 27 länder. Då måste jag få Klaus signatur på papperet, och det här är det villkor som har uppställts.

Det finns i det läget två sätt att agera. Antingen hotar man, om man tror att det leder till framgång, eller så försöker man mötas. Ordförandeskapet handlar mycket om att möta olika former av propåer på ett sätt som är balanserat och som inte ger skäl till återverkningar i andra länder.

Det är bland annat det som vi nu diskuterar med andra medlemsländer. Det har nämligen uppstått rykten om att detta skulle ha legal verkan i länder utanför Tjeckien, vilket är något som vi menar inte stämmer. Det skapar ändå oro.

Det tar fram spöken från det förflutna, och det är nu en mycket känslig fråga i flera medlemsländer i östra Europa. Så man ska nog inte ta för lätt på detta. Det är allvarliga saker. Det är en del av demokratins sätt att arbeta. Det är därför jag nämnde att det är full ratifikation som gäller i 27 medlemsländer.

Det är min förhoppning och också tro att får vi väl detta på plats avser Václav Klaus att signera. Men sist och slutligen räknas bara hans bläck på pappret innan vi har en fullständig ratifikation. Det fungerar så att det nya fördraget inte träder i kraft förrän månadsskiftet efter att sista land har ratificerat fullt ut. Det kopplar för övrigt till tidigare frågor om kommissionär och allt annat som då följer.

Sedan handlar det om finansieringen inte blir helt klar. Jag aktar mig noga för att ta in alltför mycket av spekulerande kring sådant som jag inte önskar. Men till slut är det så att om inte bärande delar går att få fram får man inte fram ett avtal. Det hoppas vi att vi ska kunna få fram, därför att världen och klimatet behöver det.

Vi har ett Kyotoavtal som löper ut 2012. Det var bra för sin tid men är helt otillräckligt eftersom det bara innehåller länder som täcker 30 procent av de globala utsläppen. Dessutom sker de stora utsläppningsökningarna i länder som är utanför Kyotokretsen och Kyotoåtagandena. Alltså måste vi få ett annat svar, och det är det vi arbetar med. Det måste vara globalt heltäckande och framför allt ta in de största utsläppsländerna. Det kräver, menar vi, också de här finansieringslösningarna till stöd för att kunna få det på plats.

Per Bolunds fråga var om ytterligare åtaganden, eller?

Anf. 32 PER BOLUND (mp):

Det var om EU:s förslag, om det går igenom, räcker för att vi ska klara oss under tvågraders klimatförändringar.

Anf. 33 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Som jag vid flera tillfällen har sagt är reduktionsåtagandena otillräckliga för att klara tvågradersmålet. Det är vår uppfattning.

Per Bolund nämnde själv att man av den rika världen har begärt 40-procentiga reduktioner och samtidigt sagt sig själv vara villig till 15–30. Då bör man notera att FN-systemets uppfattning är att 2020 ska bygga på 25–40 procents reduktion av de mest utvecklade länderna.

Där ligger till exempel EU:s åtagande förutsatt att vi går upp till de 30 procent vi har lovat. Där ligger det japanska löftet. Men sedan är det inte så mycket mer. USA:s tror jag omräknat handlar om 6 procents reduktion jämfört med 1990. Det är det land i världen som har högst per capita-utsläpp och som ensamt står för nära 20 procent av de globala utsläppen.

Det är väldigt svårt att göra detta utan större åtaganden från USA. Det är otillräckligt när det gäller den rika delen av världen.

När det gäller utvecklingsländerna begär vi inte samma sak av hela G77-kretsen. Jag vill påpeka när det gäller referenser till G77 – det var det jag var inne på tidigare – att sida vid sida med de fattigaste önationerna finns Kina som säger att de har precis samma utgångspunkter, d.v.s. lika små möjligheter att göra något åt detta. Det stämmer med förlov sagt inte.

Kina är delvis ett mycket rikt land med stora investeringar men också ett mycket fattigt land. Det är klart att Kina av i dag har stora möjligheter att ta ett stort ansvar för egen omställning. Man kan inte okritiskt genom att ingå i G77 se nya kolkraftverk öppna vecka efter vecka utan att vi har några synpunkter på det.

Dessutom kommer den stora andelen av det som växer i form av utsläpp just från de här länderna. Vi har precis nu ett läge där över hälften av världens emissioner kommer från utvecklingsländer som är utanför den rikare delen av världen. Då kan man inte längre föra resonemang som att det bara handlar om att G77 pekar på den rikaste delen av världen och säger att vi ska lösa det.

Det kommer inte att lösa tvågradersmålet. Det krävs också åtaganden från de snabbväxande ekonomierna. Då har vi sagt 15–30 procent i avvikelse från deras utvecklingstendens. Dessutom vill vi ha dem att lova peak-år, alltså år då deras utsläpp ska sluta växa. Det begär vi bland annat av Kina. Vi bedömer att får vi inte ett sådant löfte av Kina, att de har en peak före 2020, klarar vi inte tvågradersmålet.

Nej, det är inte bara EU. Det är inte bara den rika delen av världen. Det är ett globalt svar. Alla måste ta ansvar. Många länder måste sluta ha inställningen att jag ska bara ha resurser, jag ska inte ikläda mig eget ansvar. Det är det vi försöker åstadkomma, Per Bolund.

Jag lovar att vi är mycket hårt drivande, både när det gäller finansieringslösning och åtagandelöften. Men det är väldigt många som agerar på ett sätt som gör det bekvämt för länder som borde göra större åtaganden

att gömma sig. Det var det jag försökte varna för. Då klarar vi inte tvågradersmålet.

Mitt svar till dig är än en gång: Med de reduktionsåtaganden som nu finns klarar vi inte tvågradersmålet. Det är ett av problemen när vi närmar oss Köpenhamn.

2009/10:6

28 oktober

Anf. 34 ORDFÖRANDEN:

Tack, statsministern för svaren och ledamöterna för frågorna! Det är nu hög tid att runda av mötet.

Jag sammanfattar med att jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Det innebär att regeringen har stöd i riksdagen inklusive förhandlingsmandat och förhandlingsutrymme. Det är 27 länder som ska träffas. Men om det händer något större oväntat eller uppkommer nya förhållanden av något slag under själva toppmötet är regeringskansli och EU-nämnd beredda att kommunicera med varandra för eventuella skriftliga samråd eller på telefon. Sådant har hänt förut på händelserika toppmöten.

Därmed tackar jag er som har deltagit för i dag, ledamöter, regering och er som har följt detta uppfifrån läktaren och utifrån. Jag förklarar sammanträdet avslutat.

Innehållsförteckning

1 § Europeiska rådet	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	2
Anf. 3 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 4 SUSANNE EBERSTEIN (s).....	6
Anf. 5 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 6 STAFFAN DANIELSSON (c)	7
Anf. 7 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	7
Anf. 8 ORDFÖRANDEN	9
Anf. 9 SUSANNE EBERSTEIN (s).....	9
Anf. 10 KARIN GRANBOM ELLISON (fp)	10
Anf. 11 HOLGER GUSTAFSSON (kd)	10
Anf. 12 TORBJÖRN BJÖRLUND (v).....	10
Anf. 13 PER BOLUND (mp).....	11
Anf. 14 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	11
Anf. 15 MONICA GREEN (s).....	15
Anf. 16 MARGARETA CEDERFELT (m)	15
Anf. 17 STAFFAN DANIELSSON (c)	15
Anf. 18 HELENA BARGHOLTZ (fp).....	15
Anf. 19 HOLGER GUSTAFSSON (kd)	16
Anf. 20 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	16
Anf. 21 TORBJÖRN BJÖRLUND (v).....	20
Anf. 22 PER BOLUND (mp).....	20
Anf. 23 MARYAM YAZDANFAR (s)	20
Anf. 24 SOFIA ARKELSTEN (m)	21
Anf. 25 ORDFÖRANDEN	21
Anf. 26 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	21
Anf. 27 Utrikesminister CARL BILDT (m).....	23
Anf. 28 ORDFÖRANDEN	24
Anf. 29 SUSANNE EBERSTEIN (s).....	24
Anf. 30 PER BOLUND (mp).....	24
Anf. 31 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	24
Anf. 32 PER BOLUND (mp).....	26
Anf. 33 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	26
Anf. 34 ORDFÖRANDEN	27